

*Kuratorium
Oświaty
w Poznaniu*

**REGULAMIN
WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU
PRZYRODNICZEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

Dział I
PRZEBIEG POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW KONKURSU

Rozdział 1
INFORMACJE OGÓLNE

- §1. Organizatorem konkursu jest Wielkopolski Kurator Oświaty.
- §2. Wielkopolski Kurator Oświaty w zarządzeniu wydanym w danym roku szkolnym wyznacza pracowników wspomagających organizację i przebieg konkursów w województwie wielkopolskim, określa zadania komisji konkursowych i terminy przeprowadzania poszczególnych etapów.
- §3. Przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji Konkursu Przyrodniczego jest pani Ewa Zaran-Jaszczak, nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 1 w Zespole Szkół nr 9 ul. Hezjoda 15, 60-461 Poznań, tel. 61 222 37 29, 501 956 237
ewa.zaran-jaszczak@sp1.poznan.pl
- §4. 1. Konkurs składa się z 3 etapów:
1) szkolnego,
2) rejonowego,
3) wojewódzkiego.
- §5. Merytorycznie konkurs obejmuje wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego z przyrody w szkole podstawowej (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* – Dz. U. z 2012 r., poz. 977, z późn. zm.) poszerzone o zagadnienia szczegółowe omówione w §47 i §48 niniejszego regulaminu.
- §6. Na poszczególnych etapach konkursu uczniowie rozwiązują test konkursowy, który składa się z zadań otwartych i zamkniętych.
- §7. Udział uczniów w eliminacjach konkursowych jest dobrowolny.
- §8. Uczeń przystępujący do poszczególnych etapów konkursu zobowiązany jest do posiadania ważnej legitymacji szkolnej oraz przyborów geometrycznych wymaganych w szkole podstawowej.
- §9. Organizacja konkursów uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych poprzez dostosowanie warunków przeprowadzenia konkursu do potrzeb ww. uczestników konkursu (dostosowanie nie może naruszać zasad samodzielnej pracy uczestnika konkursu). Warunkiem uwzględnienia tych potrzeb jest uzyskanie zgody Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w terminie do 5 października 2015 r.
- §10. Podczas trwania konkursu uczeń pracuje samodzielnie, zachowuje spokój i nie zakłóca w żaden inny sposób przebiegu konkursu (nie opuszcza wyznaczonego mu w sali miejsca, nie porozumiewa się z innymi uczestnikami, nie wypowiada uwag i komentarzy, nie zadaje pytań dotyczących zadań konkursowych, nie korzysta z żadnych niedozwolonych materiałów, w tym kalkulatora i środków łączności, w tym telefonów komórkowych).
- §11. W szczególnych przypadkach uczeń może opuścić salę, w której rozwiązuje test konkursowy, w każdym czasie po poinformowaniu o swoim zamiarze komisji konkursowej i oddaniu pracy konkursowej przewodniczącemu komisji. Wydarzenie to zostaje odnotowane w protokole przeprowadzenia konkursu.

- §12. Uczestnik konkursu, który ukończył pracę przed wyznaczonym czasem, pozostaje w sali na swoim miejscu.
- §13. W przypadku stwierdzenia przez komisję naruszenia przez ucznia zasad regulaminu konkursu Przewodniczący Komisji Konkursowej przerywa jego pracę i nakazuje opuszczenie sali, co odnotowuje w protokole przeprowadzenia konkursu.
- §14. Nie przewiduje się dodatkowego postępowania konkursowego dla uczestników, którzy w wyznaczonym terminie nie przystąpią do danego etapu konkursu.
- §15. Za zapewnienie opieki i bezpieczeństwa uczniom/uczestnikom etapu szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego odpowiada dyrektor szkoły, do której uczęszcza uczeń (w drodze na konkurs, w czasie jego trwania i w drodze powrotnej do szkoły).
- §16. W pracach komisji etapu szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów wizytatorzy Kuratorium Oświaty w Poznaniu.
- §17. Dokumentacja związana z przebiegiem poszczególnych etapów konkursów, po ich zakończeniu jest porządkowana, zabezpieczana i przechowywana przez 5 lat w szkole - miejscu przeprowadzenia danego etapu lub w szkole wyznaczonej przez Przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
- §18. Wielkopolski Kurator Oświaty wydaje laureatom i finalistom zaświadczenia zgodnie z § 5 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. z 2002 r. Nr 13, poz. 125, z późn. zm.)*.
- §19. Regulamin konkursu nie może ulegać zmianom po jego ogłoszeniu i opublikowaniu na stronach internetowych Kuratorium Oświaty w Poznaniu w danym roku szkolnym.
- §20. Testy z poszczególnych etapów konkursu zostaną opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w ciągu 7 dni roboczych od daty przeprowadzenia konkursu.
- §21. Wszelkie informacje na temat konkursów interdyscyplinarnych i przedmiotowych organizowanych na terenie województwa wielkopolskiego, w szczególności zarządzenia Wielkopolskiego Kuratora Oświaty w sprawach konkursów, miejsca przeprowadzania etapu rejonowego i wojewódzkiego oraz ostateczne wyniki etapu wojewódzkiego będą przekazywane zainteresowanym poprzez publikowanie ich na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w zakładce Konkursy.

Rozdział 2

ETAP SZKOLNY

- §22. Etap szkolny odbędzie się w dniu **27 listopada 2015 r. (piątek) o godz. 13⁰⁰** w szkołach, które zgłosiły do Kuratorium Oświaty w Poznaniu zamiar uczestnictwa w Konkursie **do 5 października 2015 r. poprzez wypełnienie formularza on-line**.
- §23. Za organizację i przeprowadzenie etapu szkolnego każdego z konkursów odpowiada dyrektor szkoły oraz powołana przez niego Szkolna Komisja Konkursowa, w której skład wchodzi przewodniczący i co najmniej dwóch nauczycieli, w tym przynajmniej jeden o specjalności zgodnej z przedmiotem konkursu.
- §24. Szkolna Komisja Konkursowa wykorzystuje testy przygotowane przez osobę wyznaczoną przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty.
- §25. Czas przeznaczony na rozwiązanie zadań wynosi **60 minut**.
- §26. Do etapu rejonowego konkursu kwalifikuje się uczeń, który na etapie szkolnym otrzymał minimum **30 na 40** możliwych punktów.
- §27. 1. Do zadań dyrektora szkoły należy:

- 1) zapoznanie uczniów, rodziców i nauczycieli z *Regulaminem Wojewódzkiego Konkursu Przyrodniczego dla uczniów szkół podstawowych województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2015/2016*,
- 2) zgłoszenie szkoły do udziału w konkursie, nie później niż do **5 października 2015 r.** poprzez wypełnienie *formularza on-line*. **Adres dostępu do formularza zostanie wysłany na adresy e-mailowe szkół podstawowych województwa wielkopolskiego** (podanych w SIO), **na 7 dni wcześniej, tj. 28 września 2015 r.,**
- 3) uzyskanie oświadczeń rodziców o akceptacji *Regulaminu Wojewódzkiego Konkursu Przyrodniczego dla uczniów szkół podstawowych województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2015/2016* i wyrażeniu zgody na publikowanie danych osobowych dziecka (uczestnika konkursu) oraz jego wyników na poszczególnych etapach konkursu według wzoru stanowiącego [załącznik nr 5](#) (*oświadczenia należy przechowywać przez 5 lat w szkole - miejscu przeprowadzenia etapu szkolnego*),
- 4) odebranie, **na dzień przed konkursem**, zadań testowych oraz kluczy odpowiedzi, przesyłanych drogą elektroniczną przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu na adres e-mailowy szkoły, podany przez dyrektora w *formularzu on-line*,
- 5) powielenie, zabezpieczenie i przechowywanie ww. materiałów konkursowych z zachowaniem tajemnicy służbowej,
- 6) zapewnienie warunków samodzielnej, spokojnej pracy uczestnikom,
- 7) ogłoszenie wyników etapu szkolnego konkursu w formie komunikatu, w wersji papierowej lub elektronicznej w ciągu trzech dni od daty przeprowadzenia etapu szkolnego konkursu w dostępny dla uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) sposób,
- 8) **zgłoszenie uczniów zakwalifikowanych do etapu rejonowego, w terminie do 7 dni od daty przeprowadzenia etapu szkolnego, poprzez wprowadzenie danych osobowych ww. uczniów do Bazy Konkursowej** (formularza on-line). Link do *Bazy Konkursowej* zostanie wysłany w dniu konkursu na adresy e-mailowe szkół podstawowych uczestniczących w konkursie podane przez dyrektora w *formularzu on-line*,
- 9) zgłoszenia przesłane po wyznaczonym terminie nie będą brane pod uwagę; dyrektor szkoły przyjmuje odpowiedzialność za prawidłowość wprowadzonych danych osobowych ucznia do *Bazy Konkursowej*,
- 10) **przesłanie, drogą elektroniczną, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia etapu szkolnego, protokołu z prac Szkolnej Komisji Konkursowej** do Kuratorium Oświaty w Poznaniu wyłącznie w formie elektronicznej (format *.doc) na adresy e-mailowe odpowiednio według rejonu nadzoru:
 - a) **Wydział Rozwoju Edukacji Kuratorium Oświaty w Poznaniu**
powiaty: gnieźnieński, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, poznański, szamotulski, średzki, śremski, wągrowiecki, wrzesiński oraz miasto Poznań
konkursy.sp@ko.poznan.pl
 - b) **Delegatura w Kaliszu**
powiaty: jarociński, kaliski, kępiński, krotoszyński, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski oraz miasto Kalisz
konkursy.dka@ko.poznan.pl
 - c) **Delegatura w Koninie**

powiaty: *kolski, koniński, szlpecki, turecki oraz miasto Konin*
konkursy.dko@ko.poznan.pl

d) **Delegatura w Lesznie**

powiaty: *gostyński, grodziski, kościański, leszczyński, rawicki, wolsztyński oraz miasto Leszno*

konkursy.dl@ko.poznan.pl

e) **Delegatura w Pile**

powiaty: *chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, pilski, złotowski oraz miasto Piła*

konkursy.dp@ko.poznan.pl

- 11) gromadzenie, przechowywanie i zabezpieczenie dokumentacji konkursowej obejmującej: listy uczestników konkursu, powołania Szkolnej Komisji Konkursowej, prace konkursowe uczniów, protokoły z prac Szkolnej Komisji Konkursowej i inne dokumenty.
2. Do zadań Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej należy:
- 1) opracowanie zasad kodowania prac etapu szkolnego,
 - 2) przeprowadzenie konkursu zgodnie z *Regulaminem Wojewódzkiego Konkursu Przyrodniczego*,
 - 3) sprawdzenie i ocena wszystkich prac konkursowych zgodnie z kryteriami opracowanymi przez autora testu; każda praca powinna być czytelnie podpisana przez członka Komisji sprawdzającego pracę i przewodniczącego Komisji,
 - 4) rozkodowanie prac po ich sprawdzeniu i ocenieniu przez Szkolną Komisję Konkursową,
 - 5) sporządzenie, w formie pisemnej i elektronicznej, protokołu według wzoru stanowiącego [załącznik nr 1](#),
 - 6) przekazanie ww. dokumentów wraz z pracami uczniów dyrektorowi szkoły,
 - 7) rozpatrywanie, wraz z innymi członkami komisji, odwołań i zażaleń związanych z organizacją i przebiegiem eliminacji konkursowych etapu szkolnego.

Rozdział 3 ETAP REJONOWY

- §28. Etap rejonowy Wojewódzkiego Konkursu Przyrodniczego odbędzie się w dniu **15 stycznia 2016 r. (piątek) o godz. 13⁰⁰**.
- §29. Etap rejonowy przygotowują i przeprowadzają zgodnie z harmonogramem Rejonowe Komisje Konkursowe powołane przez dyrektorów Delegatur w Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile oraz dyrektora Wydziału Rozwoju Edukacji Kuratorium Oświaty w Poznaniu, którzy działają w imieniu Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Adresy szkół, w których będą przeprowadzane etapy rejonowe zostaną opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w zakładce Konkursy na 3 tygodnie przed terminem konkursu.
- §30. Czas przeznaczony na rozwiązanie zadań wynosi **60 minut**.
- §31. Do etapu wojewódzkiego kwalifikuje się uczeń, który otrzymał na etapie rejonowym minimum **32 na 40** możliwych do zdobycia punktów.
- §32. 1. Do zadań przewodniczącego Rejonowej Komisji Konkursowej należy:
- 1) odebranie, na 1 dzień przed eliminacjami rejonowymi konkursu, testów wraz z kluczami odpowiedzi, z Kuratorium Oświaty w Poznaniu (Wydział

- Rozwoju Edukacji) lub właściwej terytorialnie Delegatury Kuratorium; zabezpieczenie i przechowywanie ww. materiałów,
- 2) przeprowadzenie kodowania prac konkursowych uczestników,
 - 3) zapewnienie odpowiednich warunków pracy dla uczestników, przestrzeganie ustalonych zasad organizacyjnych i regulaminowych w miejscu przeprowadzenia etapu rejonowego konkursu,
 - 4) kierowanie pracami komisji w celu zapewnienia rzetelnej analizy i sprawiedliwej oceny prac konkursowych uczniów zgodnie z kryteriami opracowanymi przez autora testu; każda praca powinna być czytelnie podpisana przez członka Komisji sprawdzającego pracę i przewodniczącego Komisji,
 - 5) rozkodowanie prac po ich sprawdzeniu i ocenieniu przez Rejonową Komisję Konkursową,
 - 6) wprowadzenie do *Bazy Konkursowej* wyników etapu rejonowego i przesłanie uzupełnionej *Bazy Konkursowej*, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia etapu rejonowego, na adres e-mail: konkursy.sp@ko.poznan.pl
 - 7) sporządzenie w formie pisemnej i elektronicznej protokołu z prac Rejonowej Komisji Konkursowej według wzoru stanowiącego [załącznik nr 2](#) i [2a](#),
 - 8) przesłanie drogą pocztową i e-mailową, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia etapu rejonowego, protokołu z prac Rejonowej Komisji Konkursowej odpowiednio według rejonu nadzoru Kuratorium Oświaty w Poznaniu (z dopiskiem na kopercie wskazującym nazwę konkursu i numer rejonu); przesłane dokumenty powinny być należycie ostemplowane pieczętą szkoły i podpisane przez wszystkich członków Rejonowej Komisji Konkursowej,
 - 9) ogłoszenie wyników trzeciego dnia od daty przeprowadzenia etapu rejonowego konkursu w formie elektronicznej poprzez umieszczenie wykazu uczniów na stronie internetowej szkoły, w której odbył się etap rejonowy (lista uczniów powinna być zakodowana),
 - 10) przesłanie/przekazanie prac uczniów zakwalifikowanych do etapu wojewódzkiego, wraz z kopią protokołu z prac Rejonowej Komisji Konkursowej, do Przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w ciągu 7 dni od daty przeprowadzenia etapu rejonowego konkursu,
 - 11) uporządkowanie, zabezpieczenie i przekazanie prac uczniów niezakwalifikowanych do etapu wojewódzkiego dyrektorowi szkoły, w której odbył się etap rejonowy konkursu.

Rozdział 4 ETAP WOJEWÓDZKI

- §33. Etap wojewódzki Wojewódzkiego Konkursu Przyrodniczego odbędzie się w dniu **20 lutego 2016 r. (sobota) o godz. 10⁰⁰**. Wykaz miejsc przeprowadzenia etapów wojewódzkich konkursów opublikowany zostanie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w zakładce Konkursy na 3 tygodnie przed terminem konkursu.
- §34. Etap wojewódzki organizuje i przeprowadza Wojewódzka Komisja Konkursowa powołana przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty.
- §35. Przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji Konkursu Przyrodniczego jest pani Ewa Zaran-Jaszczak.
- §36. Czas przeznaczony na rozwiązanie zadań wynosi **60 minut**.

- §37. Wyniki konkursu ogłaszane są w formie komunikatu, w wersji elektronicznej, trzeciego dnia od daty przeprowadzenia etapu wojewódzkiego konkursu.
- §38. Finalistą konkursu zostaje uczeń zakwalifikowany do etapu wojewódzkiego, który **przystąpi** do etapu wojewódzkiego konkursu.
- §39. Laureatem konkursu zostaje uczestnik finału, który otrzyma minimum **34 na 40** możliwych punktów.
- §40. 1. Do zadań przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej należy:
- 1) odebranie, **na 1 dzień przed konkursem**, z Kuratorium Oświaty w Poznaniu testów wraz z kluczem odpowiedzi, ich przechowanie i zabezpieczenie do dnia przeprowadzenia etapu wojewódzkiego konkursu,
 - 2) przeprowadzenie kodowania prac konkursowych uczestników,
 - 3) kierowanie pracami Wojewódzkiej Komisji Konkursowej; zapewnienie należytych warunków pracy dla uczestników, przestrzeganie ustalonych zasad organizacyjnych i regulaminowych,
 - 4) kierowanie pracami komisji w celu zapewnienia rzetelnej analizy i sprawiedliwej oceny prac konkursowych uczniów zgodnie z kryteriami opracowanymi przez autora testu, każda praca powinna być czytelnie podpisana przez członka Komisji sprawdzającego pracę i przewodniczącego Komisji,
 - 5) rozkodowanie prac po ich sprawdzeniu i ocenieniu przez Wojewódzką Komisję Konkursową,
 - 6) sporządzenie protokołu z przebiegu etapu wojewódzkiego wraz z wykazem laureatów i finalistów według wzoru stanowiącego [załącznik nr 3, 3a i 3b](#),
 - 7) wprowadzenie do *Bazy Konkursowej* wyników etapu wojewódzkiego i przesłanie uzupełnionej *Bazy Konkursowej*, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia etapu wojewódzkiego, na adres e-mail: konkursy.sp@ko.poznan.pl
 - 8) przesłanie do Kuratorium Oświaty w Poznaniu, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia etapu wojewódzkiego protokołu z przebiegu etapu wojewódzkiego:
drogą elektroniczną na adres e-mailowy Kuratorium Oświaty w Poznaniu konkursy.sp@ko.poznan.pl
oraz drogą pocztową na adres:
Kuratorium Oświaty w Poznaniu
ul. Kościuszki 93
61-716 Poznań (z dopiskiem na kopercie wskazującym nazwę konkursu),
 - 9) ogłoszenie wyników, trzeciego dnia od daty przeprowadzenia etapu wojewódzkiego konkursu, w formie elektronicznej poprzez umieszczenie wykazu uczniów na stronie internetowej szkoły, w której odbył się etap wojewódzki (lista uczniów powinna być zakodowana),
 - 10) uporządkowanie, zabezpieczenie i przekazanie prac konkursowych dyrektorowi szkoły, w której przeprowadzony został etap wojewódzki konkursu,
 - 11) rozpatrywanie, wraz z innymi członkami komisji, odwołań i zażaleń związanych z organizacją i przebiegiem eliminacji konkursowych etapów: rejonowego i wojewódzkiego,
 - 12) niezwłoczne przekazanie protokołu z rozpatrzenia odwołań dotyczących przebiegu konkursu do Wojewódzkiego Koordynatora Konkursów.

Dział II TRYB ODWOŁAWCZY

- §41. 1. Odwołania uczestników konkursu lub ich rodziców (prawnych opiekunów) dotyczące organizacji i przebiegu konkursu należy składać w ciągu 3 dni roboczych od daty ogłoszenia wyników konkursu:
- 1) po etapie szkolnym do Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej,
 - 2) po etapie rejonowym i wojewódzkim do Przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji Konkursowej, na adres e-mail ewa.zaran-jaszczak@sp1.poznan.pl
2. Odwołania muszą zawierać: imię i nazwisko osoby składającej pismo, adres (kod pocztowy, miejscowość, ulica, nr domu) oraz dokładne dane uczestnika konkursu (imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, nazwa szkoły).
- §42. Odwołania wniesione z naruszeniem § 41 nie będą rozpatrywane.
- §43. Na wniosek złożony do Przewodniczącego Komisji Konkursowej przez ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzona i oceniona praca może być udostępniona do wglądu, w ciągu 3 dni od ogłoszenia wyników (po okazaniu legitymacji przez ucznia lub dowodu osobistego przez rodzica), przez przewodniczącego lub osobę przez niego upoważnioną, po wcześniejszym umówieniu się z Przewodniczącym Komisji Konkursowej. Prawo wglądu do pracy mają jedynie uczeń i jego rodzice (opiekunowie prawni). Czas wglądu do pracy określa przewodniczący lub osoba przez niego upoważniona.
- §44. Po niezwłocznym rozpatrzeniu odwołań przez Wojewódzką Komisję Konkursową, w skład której wchodzi przewodniczący i dwóch członków komisji, jej decyzja jest ostateczna.
- §45. Protokoły z rozpatrywania wniesionych odwołań sporządza przewodniczący właściwej komisji wg wzoru stanowiącego [załącznik nr 4](#).
- §46. Ostateczne decyzje w sprawach spornych nieobjętych regulaminem podejmuje Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.

DZIAŁ III ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSU

Rozdział 1 ZAKRES WIEDZY

- §47. 1. ETAP SZKOLNY
- 1) cechy budowy i podstawowe czynności życiowe organizmów: komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm, odżywianie (samożywność i cudzożywność), oddychanie, rozmnażanie, poruszanie się, wydalanie, wzrost i rozwój, reakcje na bodźce;
 - 2) organizm człowieka: budowa i funkcje układu pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, rozrodczego, ruchu, oko i ucho jako narządy zmysłów, etapy rozwoju człowieka ze szczególnym uwzględnieniem dojrzewania

- biologicznego, zasady zdrowego stylu życia, higieny, bezpieczeństwa, pierwsza pomoc w urazach;
- 3) orientacja w terenie, plan, mapa: kierunki główne i pośrednie oraz ich wyznaczanie, skala, rysunek poziomicowy, podstawowe znaki topograficzne spotykane na mapach, czytanie i interpretacja mapy, planu;
 - 4) krajobrazy nizinne, wyżynne, górskie: krainy geograficzne Polski i ich rozmieszczenie, krajobrazy naturalne i przekształcone przez człowieka, wpływ łądolodu skandynawskiego na ukształtowanie powierzchni Polski, największe atrakcje turystyczne Polski;
 - 5) wody powierzchniowe Polski, ich rodzaje, czynniki warunkujące życie w wodzie; typowe rośliny i zwierzęta słodkowodne, przystosowania ich budowy zewnętrznej i czynności życiowych do środowiska życia;
 - 6) typowe organizmy lasu, łąki, pola uprawnego; przystosowania budowy zewnętrznej i czynności życiowych organizmów lądowych do środowiska życia;
 - 7) rośliny i zwierzęta hodowane przez człowieka, w tym w pracowni przyrodniczej, podstawowe zasady opieki nad nimi; popularne rośliny doniczkowe, zawierające substancje trujące lub szkodliwe dla człowieka, zasady postępowania z nimi;
 - 8) typy lasów; gleb i skał występujących w Polsce, las, pole i łąka jako ekosystemy;
 - 9) formy ochrony przyrody stosowane w Polsce, parki narodowe (ich symbole, rozmieszczenie na mapie, typowe organizmy i charakterystyczne elementy), zasady zachowania na obszarach chronionych;
 - 10) Polska w Europie: sąsiedzi Polski, stolice państw sąsiadujących, kraje Unii Europejskiej, krajobrazy wybranych obszarów Europy (śródlądowy, alpejski);
 - 11) pogoda i jej składniki, klimat, obserwacje meteorologiczne, przyrządy meteorologiczne, jednostki pomiaru, podstawowe obliczenia (amplituda i średnia), mapa pogody, znaki synoptyczne;
2. ETAP REJONOWY - na tym etapie konkursu obowiązują wiadomości ujęte w etapie szkolnym oraz następujące treści:
- 1) pospolite gatunki drzew i krzewów oraz zwierzęta kręgowo występujące w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych;
 - 2) parki krajobrazowe województwa wielkopolskiego (ich symbole, rozmieszczenie, najbardziej charakterystyczne organizmy i elementy);
 - 3) zależności występujące w środowisku przyrodniczym: sieci pokarmowe, konkurencja, drapieżnictwo, pasożytnictwo, symbioza, współzależności między czynnikami abiotycznymi i organizmami żywymi;
 - 4) trzy stany skupienia substancji i ich wzajemne przemiany, właściwości różnych substancji i ich zastosowanie, metale i niemetale, mieszaniny jednorodne, niejednorodne i ich rozdzielanie, woda i roztwory wodne (rozpuszczanie i krystalizacja), rozpuszczalność ciał stałych i gazów, zależność gęstości wody od temperatury i jej skutki;
 - 5) przemiany odwracalne i nieodwracalne, przemiany chemiczne znane z życia codziennego: spalanie, korozja, ścinanie białka;

- 6) drobinowy model budowy materii: ułożenie cząsteczek w substancjach, gęstość substancji, właściwości ciał stałych, cieczy i gazów (kształt i ściśliwość); przykłady ruchu drobin w gazach i cieczach (dyfuzja), rozszerzalność cieplna ciał stałych, gazów i cieczy;
 - 7) podstawowe zjawiska fizyczne: elektryczne (elektryczność statyczna, prąd elektryczny, jego źródła i przepływ w obwodzie, przewodniki i izolatory), magnetyczne (właściwości magnesów i ich wzajemne oddziaływanie, pole magnetyczne Ziemi, działanie kompasu), optyczne (prostoliniowe rozchodzenie się światła, odbicie, załamanie, rozpraszanie, rozszczepianie światła, barwy w przyrodzie, prędkość światła) i akustyczne (dźwięk jako fala, prędkość rozchodzenia się dźwięków w różnych ośrodkach, amplituda i częstotliwość dźwięku, ultradźwięki, infradźwięki);
 - 8) rozmieszczenie kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej, wielcy podróżnicy i ich odkrycia;
 - 9) współrzędne geograficzne;
3. ETAP WOJEWÓDZKI - na tym etapie konkursu obowiązują wiadomości ujęte w etapie szkolnym i rejonowym oraz następujące treści:
- 1) przykłady różnorodności bakterii, protistów, grzybów, roślin, i zwierząt: środowisko ich życia, charakterystyczne cechy budowy i czynności życiowe, znaczenie dla człowieka, przynależność do danej grupy systematycznej;
 - 2) podstawowe zjawiska mechaniczne (ruch i jego prędkość, siły w przyrodzie, tarcie i opór powietrza);
 - 3) Ziemia w Układzie Słonecznym (jej kształt, wielkość, budowa), kolejność ułożenia planet od Słońca, teoria heliocentryczna Kopernika, podstawowe pojęcia astronomiczne (planeta, gwiazda, księżyc, planetoida, kometa, galaktyka, rok świetlny);
 - 4) Ruch obiegowy i obrotowy Ziemi oraz ich skutki, różnice czasu na Ziemi - obliczanie czasu słonecznego, strefy czasowe;
 - 5) krajobrazy świata (wilgotny las równikowy, sawanna, step, gorąca pustynia, krajobraz śródziemnomorski, lasy liściaste, tajga, tundra, pustynia lodowa), warunki klimatyczne, organizmy roślinne i zwierzęce typowe dla poszczególnych stref krajobrazowych i ich przystosowania, rozmieszczenie stref krajobrazowych na kuli ziemskiej, diagramy klimatyczne;
 - 6) degradacja środowiska: przyczyny i skutki zmian zachodzących w środowisku, związek z formami działalności ludzi, wpływ na zdrowie człowieka, dostrzeganie problemów, badanie ich w konkretnych przypadkach, przeprowadzenie prostych dowodów.

Rozdział 2

ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI

- §48. 1. Na każdym etapie konkursu uczeń powinien wykazać się umiejętnościami:
- 1) obserwacji przyrodniczych składników środowiska, ich mierzenia oraz opisywania;
 - 2) gromadzenia i integrowania wiedzy koniecznej do opisywania zjawisk przyrody;
 - 3) planowania i prowadzenia prostych doświadczeń oraz ich dokumentowania;

- 4) przeprowadzania analizy, wyjaśniania zjawisk fizycznych i podstawowych procesów chemicznych;
- 5) orientacji na planie i mapie;
- 6) rozpoznawania pospolitych gatunków roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych;
- 7) odkrywania prawidłowości i dostrzegania analogii;
- 8) czytania i interpretowania map;
- 9) czytania, interpretowania oraz tworzenia diagramów, wykresów, tabel;
- 10) stosowania pojęć do rozwiązywania problemów;
- 11) wykorzystania narzędzi matematyki oraz formułowania sądów opartych na matematycznym rozumowaniu;
- 12) wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów oraz formułowania wniosków.

DZIAŁ IV

WYKAZ LITERATURY PRZYGOTOWUJĄCEJ DO UDZIAŁU W KONKURSIE ORAZ STANOWIĄCEJ POMOC DLA NAUCZYCIELA I UCZNIĄ

§49. 1. ETAP SZKOLNY

- 1) Podręczniki szkolne i zeszyty ćwiczeń z przyrody dla klas IV – VI szkoły podstawowej, dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.
- 2) Atlas przyroda „Świat wokół nas”, wyd. Nowa Era, Warszawa 2010 lub nowsze.
- 3) Wirtualne Laboratorium Interaktywnego Nauczania www.wlin.pl
- 4) <http://mlodziez.erys.pl/lesnoteka>

2. ETAP REJONOWY

- 1) Podręczniki szkolne i zeszyty ćwiczeń z przyrody dla klas IV – VI szkoły podstawowej, dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN, ze szczególnym uwzględnieniem zadań i pytań o charakterze twórczym.
- 2) Atlas przyroda „Świat wokół nas”, wyd. Nowa Era, Warszawa 2010 lub nowsze.
- 3) Wirtualne Laboratorium Interaktywnego Nauczania www.wlin.pl
- 4) <http://mlodziez.erys.pl/lesnoteka>
- 5) Oficjalna strona Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego zpkww.pl

3. ETAP WOJEWÓDZKI

- 1) Podręczniki szkolne i zeszyty ćwiczeń z przyrody dla klas IV – VI szkoły podstawowej, dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN, ze szczególnym uwzględnieniem zadań i pytań o charakterze twórczym.
- 2) Atlas przyroda „Świat wokół nas”, wyd. Nowa Era, Warszawa 2010 lub nowsze.
- 3) Wirtualne Laboratorium Interaktywnego Nauczania www.wlin.pl
- 4) <http://mlodziez.erys.pl/lesnoteka>
- 5) Oficjalna strona Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego zpkww.pl
- 6) „365 eksperymentów na każdy dzień roku” wyd. Rea, Anita Van Saan

*Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji Konkursu Przyrodniczego
Ewa Zaran-Jaszczak*